

POLECAMY! Kraków: Wystawa "Poeci Podziemia. Słowo i czyn"

07 czerwca 2024   Redaktor: [Redakcja](#)

Wystawę zorganizowano z okazji przypadającej w tym roku 80. rocznicy Akcji "Burza" i Powstania Warszawskiego. Ekspozycję oglądać można do 2 października 2024 r. w Muzeum Armii Krajowej przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie.

Godziny otwarcia:

Wtorek - Niedziela

10.00 - 17.00

Poniedziałek – zamknięte

W środę 5 czerwca 2024 r. w Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa "Nila" w Krakowie odbyła się uroczystość otwarcia wystawy "Poeci Podziemia. Słowo i czyn". Ekspozycja prezentuje sylwetki i twórczość literatów zaangażowanych podczas wojny w działalność konspiracyjną.

Na otwarcie nowej wystawy czasowej przybyli przedstawiciele władz samorządowych, instytucji kultury z Krakowa i Warszawy, organizacji społecznych i kombatanckich, wojska i harcerstwa, naukowcy, miłośnicy literatury, młodzież szkolna, media.

Obecne były autorki wystawy: Maria Dorota Pieńkowska, kuratorka Małgorzata Wichowska oraz autorka ekspozycji Anna Nowak-Kacprzak.

Przybyli także m.in. wicedyrektor Muzeum Literatury w Warszawie Adam Kowalski, konsul Węgier w Krakowie dr Tibor Gerencsér, zastępca dyrektora Oddziału IPN w Krakowie Cecylia Radoń, prof. Maciej Urbanowski z Wydziału Polonistyki UJ, dr hab. Henryk Głębocki z Instytutu Historii UJ. Szczególnie gorąco powitano przedstawiciela wojennego pokolenia, żołnierza AK i poetę kpt. Jana Lohmanna, krakowskiego prasoznawcę, badacza wojennej prasy podziemnej prof. Jerzego Jarowieckiego, którego zbiory prezentowane są na wystawie, oraz siostrzenicę Zbigniewa Herberta Beatę Lechnio.

- Można zapytać, dlaczego w Muzeum Armii Krajowej, które jest muzeum wojskowym, militarnym, w którym zgromadzono broń, mundury, pokazujemy sylwetki poetów i ich twórczość. Właśnie dlatego, że w czasie II wojny światowej słowo było bronią i to bronią niezwykle skuteczną. Ilustruje to blisko półtora tysiąca tytułów podziemnej prasy, ale przede wszystkim poezja i poeci tamtego czasu. Oni też byli

żołnierzami Polski Podziemnej. Wystawa jest w Krakowie. Nie może być inaczej u stóp katedry wawelskiej, gdzie obok monarchów spoczywają ci, którzy królom byli równi, nasi królowie ducha - poeci. Dzięki nim Polska przetrwała w XIX w., gdy nie mieliśmy armii, gdy państwa nie było na mapie Europy, ale gdy tworzyliśmy wielką literaturę, która ocaliła naród - powiedział dyrektor Muzeum AK dr Jarosław Szarek. Przywołał postacie Karola Wojtyły i Wandy Póltawskiej, którym poezja pozwoliła przetrwać okropności wojny. Nawiązał do głośnej krakowskiej wystawy sprzed 45 lat "Polaków portret własny", na której zwiedzający mogli przejrzeć się w lustrze. Zwiedzający eskpozycję "Poeci Podziemia" również mogą fizycznie przejrzeć się w lustrze, ale także przejrzeć się w słowach pokazanych na niej poetów pokolenia II wojny światowej.

List od dyrektora Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie dr. hab. Jarosława Klejnockiego odczytał jego zastępca Adam Kowalski.

O pracy nad wystawą i jej bohaterach mówiła autorka wystawy Maria Dorota Pieńkowska z Warszawy. Wyjaśniła genezę tytułu zaczerpniętego z wierszy Jerzego Szewczyka "Poeci podziemia" i Stanisława Balińskiego "Polska podziemna". - *Przez pryzmat pokazanych tu postaci można się odwołać do różnych obszarów polskiego losu, do różnych perspektyw i różnych przestrzeni geograficznych i ideologicznych. Kierunki ideologiczne są rozmaite, a i ta poezja jest zróżnicowana artystycznie. Myślę że w ten sposób poszerzamy zakres odbioru tej wystawy. A jej przesłanie jest takie: ci poeci, zwłaszcza ci dojrzalsi, związani z prasą podziemną, myśleli przede wszystkim o ocaleniu ciągłości polskiej kultury. Bo tej ciągłości nie można zerwać*- wyjaśniała autorka.

O działaniach Muzeum Literatury w Warszawie mających na celu upamiętnienie konspiracyjnych poetów oraz o zbiorach z nimi związanych mówiła kurator Małgorzata Wichowska. Wspomniała postacie Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Jana Zygmunta Rumla, Tadeusza Gajcego. Podziękowała prof. Jerzemu Jarowieckiemu z Krakowa za udostępnienie materiałów na wystawę i przybliżenie postaci dwóch jej krakowskich bohaterów: Jerzego Szewczyka i Eugeniusza Kolanki.

Na zakończenie części oficjalnej goście mogli wysłuchać nagrania utworu Tadeusza Gajcego "Śpiew murów" w wykonaniu Norberta Smoły-Smolińskiego.

Wystawa "Poeci Podziemia. Słowo i czyn" jest portretem 21 literatów, którzy podczas wojny twórczość poetycką połączyli z zaangażowaniem w konspirację. Prezentuje sylwetki i twórczość cenionych poetów, takich jak: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy, Zbigniew Herbert czy Andrzej Trzebiński. Obok nich ukazano postacie mniej znane, m.in.: Zygmunta Jana Rumla, Jerzego Szewczyka, Eugeniusza Kolankę, Grażynę Chrostowską i Zbigniewa Chałkę.

Na muzealnym dziedzińcu odtworzono podziemną drukarnię z prawdziwą maszyną drukarską. W skrzyniach na broń umieszczone zostały odbitki podziemnych czasopism, m.in. "Miesięcznika Literackiego", "Sztuki i Narodu", "Dźwigarów", "Kultury Jutra". Na dużych planszach pokazano sylwetki twórców. Nagrań ich wierszy można posłuchać w aktorskiej interpretacji.

Na piętrze Muzeum pokazywane są natomiast unikatowe eksponaty, wśród nich rękopisy wierszy Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, wydane w podziemiu tomiki wierszy, konspiracyjne czasopisma, fotografie, dokumenty znalezione podczas ekshumacji ciała Tadeusza Gajcego oraz rękopis rtm. Witolda Pileckiego.

Wystawę zorganizowano z okazji przypadającej w tym roku 80. rocznicy Akcji "Burza" i Powstania Warszawskiego. Ekspozycję oglądać można do 2 października 2024 r. w Muzeum Armii Krajowej przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie.

za:

<https://muzeum-ak.pl/relacja/wernisaz-wystawy-czasowej-poeci-podziemia-slowo-i-czyn/76/0/0/>

<https://solidarni2010.pl/44235-polecamy-krakow-wystawa-poeci-podziemia-slowo-i-czyn.html>